

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Warszawa,

Adam Bodnar

WZF.7043.59.2018.TO

**Pani
Elżbieta Witek**

**Minister Spraw Wewnętrznych
i Administracji**

uprzejmie informuję, że zwrócił się do mnie z prośbą o pomoc funkcjonariusz Komendy Miejskiej Policji (KMP) w X , w sprawie zasad doręczania przez policjantów wydruków zaświadczeń lekarskich.

Skarżący przebywał na zwolnieniu lekarskim w dniach xxxxx-xxxxx(w szpitalu MSWiA). Pod koniec leczenia policjant został poinformowany przez lekarza o wystawieniu zaświadczenia lekarskiego, a także o tym, że zostanie ono przesłane elektronicznie do Komendy Wojewódzkiej Policji (KWP) w X. W związku z tym funkcjonariusz nie domagał się wydruku wystawionego zaświadczenia lekarskiego. Postanowieniem z xxxxxxxxx Komendant Miejski Policji w X wszczął przeciw policjantowi postępowanie dyscyplinarne oraz przedstawił mu zarzut niewykonania pisemnego polecenia służbowego [art. 132 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz.U. z 2019 r. poz. 161 ze zm. dalej: ustawa o Policji)]. Postępowanie zostało ostatecznie umorzone w związku ze zwolnieniem funkcjonariusza ze służby w Policji. W trakcie analizy sprawy ujawniły się jednak problemy odpowiedzialności policjanta za niedostarczenie wydruku takiego zaświadczenia oraz wzruszalności notatki z rozmowy dyscyplinującej, jeżeli została ona wydana z naruszeniem obowiązujących przepisów.

W niniejszej sprawie Rzecznik zwrócił się o wyjaśnienia do Komendanta Wojewódzkiego Policji w X. Z otrzymanej odpowiedzi wynika, że polecenie Komendanta Miejskiego Policji w X zostało oparte na wcześniejszym poleceniu Komendanta Wojewódzkiego Policji w X. Wskazywało ono na obowiązek dostarczania zaświadczeń lekarskich w formie papierowej w tzw. okresie przejściowym (1.01.2016 r. – 31.12.2017¹), w oczekiwaniu na jednolite wytyczne Komendy Głównej Policji oraz wdrożenie wymaganych rozwiązań informatycznych związanych z rozpoczynającym się funkcjonowaniem elektronicznego przekazywania zaświadczeń lekarskich. W ocenie Komendanta „(...) W aktualnym stanie prawnym nadal mowa jest o obowiązku dostarczenia wydruku zaświadczenia lekarskiego i zobowiązaniu policjanta do dostarczenia go przełożonemu właściwemu do spraw osobowych w terminie 7 dni od dnia jego otrzymania. W kontekście istniejącej regulacji istotne jest to, że komendy miejskie/powiatowe Policji nie posiadają profilu informacyjnego płatnika, o którym mowa w treści art. 55a ust. 6 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, tym samym zaświadczenia lekarskie nie trafiały i nie trafiają do tych jednostek Policji bezpośrednio, lecz za pośrednictwem Komendy Wojewódzkiej Policji w [X]. Funkcjonujące pierwotnie instrumenty elektroniczne, służące do przekazywania tych danych poddawane były różnym testom i modyfikacjom. Powodowało to często występujące opóźnienia w przekazywaniu danych dotyczących uzyskanych przez policjantów zwolnień lekarskich. Aktualnie przekazywanie tych danych jest zdecydowanie sprawniejsze (...).

Wątpliwości Rzecznika wzbudziło stanowisko, że zgodnie z art. 121 d ust. 2 ustawy o Policji funkcjonariusz ma obowiązek dostarczenia wydruku zaświadczenia lekarskiego w przypadku wystawienia przez lekarza eZLA w ciągu 7 dni od jego otrzymania.

Stosownie do art. 121d ust. 2 ustawy o Policji wydruk zaświadczenia lekarskiego, o którym mowa w art. 55a ust. 6 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz.U. z 2019 r. poz. 645 dalej: ustawa o świadczeniach pieniężnych), zaświadczenie lekarskie, o którym mowa w art. 55a

¹ Zgodnie z art. 23 ustawy z dnia 15 maja 2015 r. o zmianie ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 1066 ze zm.) okres przejściowy związany z wystawieniem zaświadczeń lekarskich trwał do 30 listopada 2018 r.

ust. 7 tej ustawy, albo zaświadczenie wystawione przez lekarza na zwykłym druku w przypadkach, o których mowa w art. 121b ust. 2 pkt 5 lit. b i c oraz art. 121c ust. 1 pkt 1, policjant jest obowiązany dostarczyć przełożonemu właściwemu do spraw osobowych w terminie 7 dni od dnia jego otrzymania. Z powyższego przepisu wynika norma prawna nakładająca na policjanta obowiązek dostarczenia przełożonemu wydruku zaświadczenia lekarskiego **w okolicznościach określonych w art. 55a ust. 6 ustawy o świadczeniach pieniężnych**. Zgodnie z tym przepisem na żądanie ubezpieczonego oraz w przypadku gdy z informacji udostępnionych na profilu informacyjnym wystawiającego zaświadczenie lekarskie wynika, że płatnik składek nie posiada profilu informacyjnego płatnika składek, o którym mowa w art. 58 ust. 1, wystawiający zaświadczenie lekarskie przekazuje ubezpieczonemu wydruk wystawionego zaświadczenia lekarskiego z systemu teleinformatycznego, o którym mowa w ust. 1, zawierający dane i informacje, o których mowa w art. 55 ust. 3 pkt 1-8 i 10, opatrzony jego podpisem i pieczętą.

Przepisy ustawy o świadczeniach pieniężnych (art. 55a ust. 6) do których wprost odsyła ustawa o Policji (art. 121d ust. 2) nie nakładają na policjantów obowiązku dostarczenia wydruku zaświadczenia lekarskiego, w przypadku, gdy przesłane zostało drogą elektroniczną. Niniejsze normy prawne przyznają policjantom jedynie prawo do żądania wydruku zaświadczenia lekarskiego. Dopiero kiedy policjant skorzysta z tego prawa to zgodnie z art. 121 d ust. 2 ustawy o Policji aktualizuje się obowiązek dostarczenia wydruku zaświadczenia lekarskiego przełożonemu właściwemu w sprawach osobowych w terminie 7 dni od otrzymania. Przepisy ustawy o świadczeniach pieniężnych przewidują także obowiązek przekazania wydruku albo zaświadczenia lekarskiego policjantowi, gdy:

1. płatnik składek nie posiada profilu informacyjnego płatnika składek, o którym mowa w art. 58 ust. 1,
2. wystawienie zaświadczenia lekarskiego w formie dokumentu elektronicznego, o którym mowa w art. 55 ust. 1, nie jest możliwe, w szczególności:
 - a. w przypadku braku możliwości dostępu do Internetu,
 - b. braku możliwości podpisania zaświadczenia lekarskiego kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem zaufanym albo z wykorzystaniem sposobu potwierdzania pochodzenia oraz integralności danych dostępnego w

systemie teleinformatycznym udostępnionym bezpłatnie przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych,

W mojej ocenie zobowiązanie policjanta do dostarczania wydruku zaświadczenia lekarskiego „*również w przypadku wystawienia przez lekarza eZLA – elektroniczne zaświadczenie*” może kolidować z treścią art. 55a ust. 6 ustawy o świadczeniach pieniężnych w zw. z art. 121d ust. 1 i 2 ustawy o Policji. Zgodnie z art. 55a ust. 6 ustawy o świadczeniach pieniężnych, do którego odsyła ustawa o Policji (art. 121d ust. 2 ustawy o Policji), jeżeli możliwe jest przesłanie zaświadczenia lekarskiego drogą elektroniczną, to obowiązek policjanta dostarczenia wydruku zaświadczenia aktualizuje się w sytuacji, gdy płatnik składek nie posiada profilu informacyjnego płatnika składek lub sam zainteresowany o to wystąpi. W niniejszej sprawie zaświadczenie lekarskie zostało przesłane elektronicznie do Komendy Wojewódzkiej Policji w X, która na poziomie regionalnym dysponuje wymaganym przepisami profilem płatnika składek. Wobec spełnienia tego ustawowego wymogu otrzymanie wydruku zaświadczenia możliwe było jedynie na podstawie żądania policjanta (jest ono prawem funkcjonariusza). Tym samym polecenie służbowe nakazujące policjantowi żądanie wydruku zmieniło prawo w obowiązek żądania wydruku zaświadczenia lekarskiego. W konsekwencji przełożeni aktem wewnętrznym zmienili przepisy prawa powszechnie obowiązującego. Można zrozumieć takie polecenie, w sytuacji, gdy policjant na mocy przepisów prawa otrzymuje taki wydruk. Jednak w niniejszej sprawie okoliczności takie nie miały miejsca. Obowiązek wydania wydruku wystawionego zaświadczenia lekarskiego uzależniony bowiem został od żądania ubezpieczonego, którego nie było.

Przepis art. 121d ust. 2 ustawy o Policji stanowi odesłanie zewnętrzne do treści art. 55a ust. 6 ustawy o świadczeniach pieniężnych. Zastosowana w niniejszym przypadku technika legislacyjna odesłania służy skrótowości i precyzyjności tekstu prawnego. Rolą takiego odesłania jest wskazanie powiązań między przepisami, które wyrażają poszczególne elementy normy postępowania. Przepisy pragmatyki służbowej policjantów nie ograniczyły zakresu tego odesłania, co oznacza, że nastąpiło ono wprost do przepisu art. 55a ust. 6 ustawy o świadczeniach pieniężnych. Tym samym obowiązek dostarczenia przełożonemu właściwemu do spraw osobowych wydruku zaświadczenia lekarskiego w terminie 7 dni od

jego otrzymania możliwy jest jedynie w okolicznościach wskazanych w art. 55a ust. 6 ustawy o świadczeniach pieniężnych, tzn. kiedy wystąpi z żądaniem wydruku zaświadczenia lekarskiego.

Paradoksalnie zorganizowany w Policji profil płatnika składek powoduje, że elektroniczne zaświadczenia lekarskie przesyłane są do komendanta wojewódzkiego Policji, natomiast przełożonymi właściwymi w sprawach osobowych policjantów komend powiatowych/miejskich Policji są komendanci tych jednostek. Oznacza to, że jeden przełożony (KWP) otrzymuje elektroniczne zaświadczenie lekarskie, a drugi przełożony wydruk zaświadczenia lekarskiego. Z otrzymanych wyjaśnień wynika, że informacja o przekazaniu zaświadczenia lekarskiego drogą elektroniczną trafia ostatecznie do komend powiatowych/miejskich Policji, jednak niniejsza sprawa pokazuje, że to policjanci ponieśli odpowiedzialność dyscyplinarną za skutki braku komunikacji oraz niezgodnych z przepisami prawa poleceń w tym zakresie. W Komendzie Miejskiej Policji w X przeprowadzono bowiem 15 rozmów dyscyplinujących z tego powodu. Niestety przepisy ustawy o Policji nie przewidują możliwości kwestionowania istniejących notatek z rozmów dyscyplinujących ani żadnej formy wznowienia postępowania poprzedzającego ich wydanie (np. z powodu wydania rozstrzygnięcia z naruszeniem obowiązujących przepisów). Nie prowadzi się bowiem w takich sprawach postępowań dyscyplinarnych. Wydanie takiej notatki może być co najwyżej poprzedzone czynnościami wyjaśniającymi.

Należy w tym miejscu zaznaczyć, że problem braku możliwości odwołania od notatek z rozmowy dyscyplinujących był już przedmiotem interwencji Rzecznika Praw Obywatelskich w 2009 oraz 2015 roku. W załączeniu przesyłam kopie wystąpień w tym względzie. Wydaje się, że najbardziej optymalnym dla policjanta rozwiązaniem problemów zasygnalizowanych w niniejszym wystąpieniu mogłoby być rozwiązanie zbliżone do istniejącego w Państwowej Straży Pożarnej [art. 118 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej (Dz.U. z 2018 r. poz. 1313 ze zm.)]. Uproszczony tryb wymierzenia przez przełożonego kary upomnienia, w przypadkach mniejszej wagi, umożliwi bowiem wznowienie postępowania dyscyplinarnego, w przypadku np. gdy takie rozstrzygnięcie zostało wydane np. z naruszeniem obowiązujących przepisów prawa.

W świetle powyższego na podstawie art. 16 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz.U. z 2018 r. poz. 2179 ze zm.) zwracam się do

Pani Minister z uprzejmą prośbą o rozważenie możliwości podjęcia inicjatywy ustawodawczej w celu zmiany pragmatyki dyscyplinarnej policjantów w zakresie, w jakim przepisy te uniemożliwiają kwestionowanie zasadności wydania notatki z rozmowy dyscyplinującej.

Dodatkowo uprzejmie proszę o zbadanie sprawy ograniczonej dostępności komendantów powiatowych/miejskich do profilu płatnika składek. W mojej ocenie zakłócenia komunikacji pomiędzy jednostkami Policji nie powinny być korygowane kosztem policjantów.

Załącznik 2